



Αθήνα 5-4-2022

## ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

### για το προωθούμενο νομοσχέδιο μετατροπής των πέντε μεγάλων Δημόσιων Μουσείων σε ΝΠΔΔ

Από την έναρξη ήδη της θητείας της η παρούσα κυβέρνηση μας γνωστοποίησε ότι μέρος των «καινοτόμων» και «αναπτυξιακών» πολιτικών της για τη διαχείριση του πολιτιστικού αποθέματος αποτελεί και η μετατροπή πέντε μεγάλων Δημόσιων Μουσείων της χώρας μας (Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο, Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης, Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού, Αρχαιολογικό Μουσείο Ηρακλείου) σε ΝΠΔΔ. Δηλαδή η αποκοπή τους από τον φυσικό τους φορέα, το Υπουργείο Πολιτισμού και η ανάθεση της διοίκησής τους σε διορισμένο Διοικητικό Συμβούλιο.

Πλέον το προωθούμενο νομοσχέδιο βρίσκεται σε γνώση όλων των συναδέλφων, κατόπιν διαρροής την οποία δεν διαψεύδουν οι συντάκτες του.

Αναπάντητο παραμένει από την πολιτική ηγεσία το βασικό ερώτημα: **σε τι εξυπηρετεί αυτή μετατροπή**, ενώ παράλληλα αναδεικνύονται οι άμεσες βλαπτικές του συνέπειες στην διαχείριση του εθνικού πολιτιστικού μας πλούτου, στους εργαζόμενους και στην οικονομία.

Στο σκεπτικό της αποκοπής των Μουσείων από τον κορμό του Δημοσίου, εκ μέρους της κυβέρνησης και της πολιτικής ηγεσίας του ΥΠΠΟΑ, βρίσκεται η λεγόμενη προτεραιότητα στην εξωστρέφεια των Μουσείων, με επιχειρηματικά κριτήρια. Τα παραδείγματα τους διαψεύδουν. Το Μουσείο Κανελλοπούλου (ΝΠΙΔ) είναι ανύπαρκτο και στην πραγματικότητα δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς την διαρκή αρωγή της ΕΦΑ Αθηνών, το ΑΚΡΟΠΟΛ ΑΚΡΟΣ (ΝΠΙΔ) δεν έχει ακόμη λειτουργήσει καθώς το ΔΣ διορίστηκε σχεδόν δύο χρόνια μετά την ίδρυσή του (2020), τουλάχιστον δύο φορές στο παρελθόν το προσωπικό της Εθνικής Πινακοθήκης ΜΑΣ (ΝΠΔΔ) έμεινε απλήρωτο επί μήνες λόγω των εναλλαγών των μελών του ΔΣ, για τον ίδιο λόγο έμεινε επί μήνες απλήρωτο και το προσωπικό του Λαογραφικού και Εθνολογικού Μουσείου Μακεδονίας – Θράκης (ΝΠΔΔ) μόλις το 2021. Σύμφωνα με την προβαλλόμενη λογική τους, στόχος είναι τα Μουσεία να αποκτήσουν εκείνη την αυτοτέλεια που θα τους επιτρέψει την αυτοχρηματοδότηση των δράσεών τους και την καλύτερη προβολή των συλλογών τους. Θυμίζουμε όμως πως τα έσοδα των μουσείων (μικρών και μεγάλων) και των αρχαιολογικών χώρων, μέχρι και σήμερα, πήγαιναν στο ΤΑΠ (τώρα ΟΔΑΠ) που ως αναδιανεμητικός μηχανισμός καλύπτει τις λειτουργικές ανάγκες του συνόλου των Υπηρεσιών του ΥΠΠΟΑ, των μνημείων της χώρας και τις αποζημιώσεις για απαλλοτριώσεις ιδιοκτησιών για αρχαιολογικούς σκοπούς, ενώ συνδράμουν στο αναπτυξιακό έργο του ΥΠΠΟΑ. **Με την μετατροπή των μεγάλων Μουσείων σε ΝΠΔΔ αυτόματα οδηγούνται σε οικονομική ασφυξία οι μικρές Μονάδες και οι Υπηρεσίες, καθώς θα υποχρηματοδοτούνται.** Συνεπώς ελλοχεύει ο κίνδυνος, ως απόρροια της απώλειας εσόδων, δεκάδες επισκέψιμοι Αρχαιολογικοί Χώροι και Μουσεία να απειληθούν ακόμα και με κλείσιμο ή να παραδοθεί η εκμετάλλευσή τους σε ιδιωτικά συμφέροντα.

Ο ρόλος των Δημόσιων Μουσείων είναι πολυδιάστατος. Φυλάσσουν, προστατεύουν, συντηρούν, διατηρούν και εκθέτουν τα τεκμήρια της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, που έχουν περισωθεί από την αρχαιότητα μέχρι και τους νεότερους χρόνους. Το επιχείρημα της εξωστρέφειας του δημόσιου αγαθού το υπηρετούν ήδη στο ακέραιο, ως Οργανικές

Μονάδες του Δημοσίου οι οποίες λειτουργούν στο πλαίσιο των όρων του Αρχαιολογικού Νόμου. Μάλιστα, Δημόσια Μουσεία είναι βραβευμένα από διεθνείς φορείς. Η διοργάνωση περιοδικών εκθέσεων στην Ελλάδα και σε όλο τον κόσμο, οι εξωστρεφείς δράσεις και τα ανοιχτά εκπαιδευτικά προγράμματα, η έρευνα, οι επιστημονικές συναντήσεις, ο δημιουργικός διάλογος με τις τοπικές κοινωνίες και η εν γένει πολυεπίπεδη παρουσία των Μουσείων, συντελέστηκαν όλα τα χρόνια της ύπαρξης τους όντας αυτά Δημόσιοι Οργανισμοί και αναπόσπαστες Οργανικές Μονάδες του Υπουργείου Πολιτισμού. **Με την μετατροπή των μουσείων σε ΝΠΔΔ χάνεται ο χαρακτήρας της κοινωνικής τους διάχυσης, όλες οι προηγούμενες δράσεις θα προσφέρονται με αντίτιμο αλλά και με αύξηση τιμής εισιτηρίου, καθιστώντας τα Μουσεία δυσπρόσιτα στους πολίτες, στις οικογένειες και σε οργανωμένες ομάδες.**

Το επιχείρημα ότι τα Μουσεία όταν γίνουν ΝΠΔΔ θα αποκτήσουν οικονομική αυτοτέλεια, δεν μπορεί να σταθεί καθώς δεν υπάρχει ανάλογο προηγούμενο. **Κανένα Μουσείο στην Ελλάδα ή το εξωτερικό δεν μπορεί να επιβιώσει χωρίς κρατική χρηματοδότηση.** Για παράδειγμα το Μουσείο Ακρόπολης (ΝΠΔΔ) και το Μουσείο Μπενάκη (ΝΠΙΔ) δεν μπορούν να ορθοποδήσουν χωρίς την παχυλή κρατική χρηματοδότηση.

Η απόπειρα τα νέα ΝΠΔΔ να στραφούν προς την ιδιωτική χρηματοδότηση και τη λειτουργία με επιχειρηματικά κριτήρια είναι βέβαιο πως θα τα βαρύνει με πλείστες όσες δεσμεύσεις και εξαρτήσεις από τρίτους, με συνέπεια **κρίσιμοι τομείς της λειτουργίας τους, όπως η φύλαξη, η καθαριότητα, η προβολή και άλλοι ακόμη, που μέχρι σήμερα εκτελούνται από το προσωπικό των Μουσείων, να ανατεθούν σε ιδιώτες, θέτοντας σε αμφισβήτηση την ασφάλεια των αρχαιοτήτων και υπό καθεστώς απειλής τις εργασιακές σχέσεις.** Ήδη στο δήθεν καλό παράδειγμα του Μουσείου Ακρόπολης η τεχνική υποστήριξη, η προβολή - επικοινωνία και η καθαριότητα έχει ανατεθεί σε ιδιωτικές εταιρείες. Στο ίδιο μουσείο τα Υπηρεσιακά Συμβούλια υπολειπόμενα με αποτέλεσμα το Δ.Σ. να εκδίδει αποφάσεις μετά ακόμη και από ένα χρόνο από την αίτηση του εργαζόμενου διαμορφώνοντας έτσι ένα ασφυκτικό πλαίσιο που υποβαθμίζει τα δικαιώματα του προσωπικού (αναγνώριση προϋπηρεσιών, συνάφειες, βαθμολογική εξέλιξη κ.α). Η Κινητικότητα ως προς άλλους φορείς είναι ανύπαρκτη, εγκλωβίζοντας κυριολεκτικά τους εργαζόμενους. Στο ίδιο μουσείο οι Συντηρητές Αρχαιοτήτων δεν λαμβάνουν Επίδομα Επικίνδυνης και Ανθυγιεινής Εργασίας, σε αναντιστοιχία με τους υπαλλήλους των Δημόσιων Μουσείων και των άλλων υπηρεσιών του ΥΠΠΟΑ. Στο ίδιο μουσείο οι αποφάσεις του ΔΣ δεν κοινοποιούνται στους εργαζόμενους, ακόμη και όταν τους αφορούν.

Στο ζήτημα των εργασιακών σχέσεων του προσωπικού των πέντε μουσείων αυτό που προκρίνει το νομοσχέδιο είναι η **υποχρεωτική παραμονή των εργαζομένων στα νομικά πρόσωπα για 3 + 1 χρόνια και στο τέλος για όσους δεν θέλουν να παραμείνουν, η μεταφορά τους σε άγνωστες οργανικές θέσεις του Υπουργείου Πολιτισμού.** Ακόμη και για όσους έχουν ήδη θέση ευθύνης, δεν υπάρχει στοιχειώδης πρόβλεψη αν θα την διατηρήσουν και σε ποια Οργανική Μονάδα. **Κατακτημένα δικαιώματα των εργαζομένων όπως το Επίδομα Επικίνδυνης και Ανθυγιεινής Εργασίας, μένουν έωλα καθώς σε καμία διάταξη δεν υπάρχει πρόβλεψη** ούτε για τα πέντε μουσεία, ούτε για τα άλλα ΝΠΔΔ μετά την εφαρμογή του Ν.4024/2011, όπως συνέβη με το Μουσείο Ακρόπολης. Ιδιαίτερα οι εργαζόμενοι που θα προσληφθούν στο μέλλον, δεν θα έχουν καμία πρόσβαση σε αυτά.

Πέρα όμως από αυτά, το νομοσχέδιο αναδεικνύει και την **δυσανεξία της πολιτικής ηγεσίας στον τομέα της Συντήρησης Αρχαιοτήτων.** Δεν εξηγείται αλλιώς η μηδενική αναφορά στη Συντήρηση και ο αποκλεισμός της από τις προεξαγγελλόμενες Διευθύνσεις. Δεν εξηγείται ο αποκλεισμός της από κάθε διοικητική ευθύνη, όταν το έργο είναι τεράστιο και κομβικής σημασίας για την προβολή και την έξωθεν καλή μαρτυρία των μουσείων. Οι Συντηρητές Αρχαιοτήτων των Μουσείων έχουν πρωταρχικό ρόλο σε μια σειρά δραστηριοτήτων όπως εκθέσεις, αποθήκευση, διατήρηση (περιβαλλοντικά), μετακίνηση, προβολή, εκπαιδευτικά και ερευνητικά προγράμματα. Ασκούν αυτά τα καθήκοντα παράλληλα με

την εργασία τους στα εργαστήρια. Αυτόν τον ρόλο τον είχαν από τότε που ιδρύθηκαν τα πρώτα μουσεία. Ήταν ανέκαθεν και είναι πολύτιμοι επαγγελματίες που καλύπτουν μια μεγάλη γκάμα δράσεων. **Πια σήμερα συνεισφέρουν πραγματικά στην επιβίωση των μουσείων.** Δυστυχώς, η σημερινή πολιτική ηγεσία έχει αποδείξει και στο παρελθόν αυτή της την στάση όταν το 2014 κατήργησε τα Τμήματα Συντήρησης από τις τότε Εφορείες Νεότερων Μνημείων και χρειάστηκε το Σωματείο μας να δώσει μάχη το 2018 για να ανασυσταθούν.

Το νομοσχέδιο πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό του γιατί αγνοεί το υφιστάμενο και πραγματικό έργο των Μουσείων και γιατί κρύβει τα αναμενόμενα αποτελέσματα της μετατροπής των 5 μεγάλων Μουσείων σε ΝΠΔΔ, όπως είναι:

- Η αποκοπή των μεγάλων Μουσείων από τις δομές του ΥΠΠΟ και ο κατακερματισμός της ενιαίας εφαρμοζόμενης πολιτικής για την πολιτιστική μας κληρονομιά.
- Η ένταξή τους στον κύκλο των Μουσείων που μπορούν να δανείσουν αγαθά του πολιτισμού μας στο εξωτερικό για 50 χρόνια.
- Ο αποπροσανατολισμός τους από το ρόλο τους ως θεράποντες του δημόσιου χαρακτήρα της πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Η δημιουργία Υπηρεσιών διαφορετικών ταχυτήτων, των «καλών» και πολυδιαφημισμένων μουσείων που στηρίζονται σε οικονομικές και μιντιακές ελίτ από την μια και των υποχρηματοδοτούμενων και ασθμαινόντων περιφερειακών μουσείων που θα παραμένουν σε λειτουργία διασωληνωμένα με το φιλότιμο λιγοστών δημόσιων υπαλλήλων.
- Η «τακτοποίηση ημετέρων» σε θέσεις αμειβόμενες με δημόσιο χρήμα
- Η αποδυνάμωση του επιστημονικού και εκπαιδευτικού τους ρόλου καθώς και η αποστασιοποίησή τους από την πραγματική κοινωνία.
- Η εμπλοκή στη διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς ατόμων άσχετων με το αντικείμενο και η χρήση της πολιτιστικής κληρονομιάς ως διαφημιστικό φόντο για την προβολή εταιριών και «ιδρυμάτων».

Στο ερώτημα, «σε τι εξυπηρετεί αυτή μετατροπή», η απάντηση συνάγεται από ίδιο το νομοσχέδιο: Επειδή η κυβέρνηση θέλει να διορίσει αρεστά σε αυτήν πρόσωπα, 35 μέλη ΔΣ και 5 Γενικούς Διευθυντές, καθιστώντας τα πέντε μεγάλα μουσεία της χώρας κομματική προίκα στην κάθε πολιτική ηγεσία. Θέλει επίσης ακόμη και οι 25 θέσεις Διευθυντών να αποτελέσουν εργαλείο εξάρτησης και συναλλαγής.

**Η Πανελλήνια Ένωση Συντηρητών Αρχαιοτήτων για άλλη μια φορά εκφράζει την πλήρη αντίθεσή της στη μετατροπή των Δημόσιων Μουσείων σε ΝΠΔΔ, μένοντας σταθερά προσηλωμένη στην ανάγκη της προστασίας της Πολιτιστικής Κληρονομιάς και της απόδοσης της στην κοινωνία με όρους Δημόσιας Υποχρέωσης και Δημόσιου Αγαθού.**

**Η συζήτηση που προκλήθηκε από την βούληση της κυβέρνησης για την μετατροπή των Δημόσιων Μουσείων σε ΝΠΔΔ πρέπει να έχει μία κατάληξη: την απόσυρση του νομοσχεδίου και παράλληλα την ενδυνάμωση των Δημόσιων Μουσείων σε εξειδικευμένο προσωπικό και υλικοτεχνική υποδομή.**

Για το Δ.Σ. της Π.Ε.Σ.Α.

Ο Πρόεδρος

Ο Γεν. Γραμματέας

Ιωάννης Βερροϊόπουλος

Βασίλειος Παναγιωτόπουλος

